

Novel·la Xavier C. Ribot

La literatura que

Escriure fa volar. Llegir també. La imaginació, la fantasia, vull dir. Wild Bill o Buffalo Bill, com és més conegut popularment, era un dels meus herois infantils. M'empassava totes les pel·lícules de l'Oest, com en deïem, gràcies al bavi, que n'era un apassionat. Jo sempre anava a favor dels indis, tot i que sempre perdien i em feia molta ràbia, llevat aquella fletxa que mata el general Custer a *Van morir amb les botes posades*, de Raoul Walsh. I ens feien creure que els salvatges eren els indis, quan van ser els blancs els que els van anorrear i exterminar, tot i que pitjor va ser el genocidi dels espanyols, el més gran de la història. De fet, *wild* vol dir *salvatge*.

La sobrecoberta dissenyada per Vicente Rosso, sense les solapes que eren tot de coloraines, de *Buffalo Bill contra Sitting Bull*, de Marcel d'Isard, amb il·lustracions de Luis Castelló Lucas, de la vella factoria de Bruguera –com *Ivanhoe* i *El pirata*, de Walter Scott–, de l'any 1961, amb el dibuix de tots dos protagonistes imaginaris mirant-se als ulls fixament, sempre em va fascinar. Tant com les novel·les de Zane Grey, *L'últim mohicà*, de James Fenimore Cooper, les de Marcial Lafuente Estefanía, Silver Kane (F. González Ledesma) i tants altres que hi havia a la petita biblioteca del meu bavi. David Crockett o Daniel Bonne més tard em van atraure més. I després els avui anome-

El llibre recupera l'estada a Barcelona del llegendari Buffalo Bill amb el seu circ i el seu xou salvatge

nats *westerns*. Fins i tot els *Spaghetti western*, sobretot per la música d'Ennio Morricone.

Buffalo Bill, *Cody* a la versió de Bruguera, és la típica invenció dels Estats Units que Hollywood continua explotant encara avui dia. Herois de per riure, ja que s'han hagut d'inventar la seva història perquè, pobres, no en tenen. *El Álamo*, de John Lee Hancock, amb Glenn Ford, i el seu impagable toc *A degliello*; *Centaures del desert*, del meravellós John Ford, amb John Wayne (*vaine*, en deien a casa) i una deliciosa Natalie Wood, i *Río bravo*, amb el millor Dean Martin, són uns referents. Ara Jordi Soler amb el llibre *Barcelona Far West* m'ha fet recordar aquelles entranyables tardes de dissabte en què es tancava el llum, que gastava, i tots els finestrons del nostre vell menjador, amb la llar a tot drap, i es feia silenci per veure el *flim* amb el bavi de cap de trona i de colla. I tot fumejava després del dinar, l'aiguarent i el puro. Quina delícia. Mai més no tornaran. El llibre d'aquest periodista amb el qual som companys de generació (1966) és una barreja de treball d'investigació de recuperació històrica de l'estada del llegendari Buffalo Bill (jo preferia Sitting Bull) amb el seu circ, amb tots els sentits de la paraula, i el seu xou salvatge a Barcelona i de les cròniques que podem llegir a l'hemeroteca de *La Vanguardia*. Una barreja també de novel·

Barcelona Far West
Autor: Jordi Soler
Editorial: Ediciones Pàmies
Madrid, 2010
Pàgines: 320
Preu: 19,95 euros

Narrativa Jordi Capdevila

Fugint de la culpabilitat

La senzillesa de la literatura. Després de la bona acollida de *La casa de gel*, amb una prosa directa, poètica i una història carregada de sentiment, Joan Pons treu ara *Gossos de pluja*. Un relat encara més àgil, desbordat de tendresa, narrat amb primera persona per un adolescent que s'enfronta a un greu sentiment de culpabilitat. Amb una història d'amor no correspost però amb una penyora sentimental sorprenent per torna.

David Seguí, de 17 anys, explica amb calculada ingenuïtat que no pot suportar més la pressió de l'entorn familiar després de la mort accidental de la seva germana Sara. Sense comunicar-ho a ningú, s'embarca de Menorca a Barcelona per trobar sentit a la vida. Però no arriba a una ciutat qualsevol, sinó a la Barcelona

il·lusionada i convulsa que prepara uns Jocs Olímpics per projectar-se al món.

Amb llenguatge nítid i líric, sense concessions, David va narrar les aventures diàries que viu a la ciutat des que coneix una estudiant de Belles Arts que li ofereix allotjament. Una companyia que l'introduirà en un món d'aspirants a artistes que vagaregen i es formen pels laberints de la gran ciutat. El seu amor per

Un adolescent s'enfronta a un sentiment de culpabilitat

Paula, els treballs que fa per subsistir, la relació que manté amb companys de feina i el descobriment dels secrets de la gran ciutat es van intercalant amb la història de la seva germana Sara i el seu tràgic final.

Perquè Sara és la protagonista a l'ombra de la novel·la. Tot el que fa, pensa i decideix David està condicionat per la vida i la mort de la seva germana. Així el protagonista va explicant en petits capítols totes les ventures i les desventures de la seva fugida. I en arribar a moments culminants de la narració, sent la necessitat d'introduir en el relat un detall de qui i com era Sara, l'amor que sempre sentia pels gossos de caça del seu pare, i la relació amb ella fins a arribar a les circumstàncies de la seva mort. El relat no gira tant entorn de la vida i miracles del prota-

gonista, sinó del record que l'ofega de la tragèdia viscuda. Fet que crea una atmosfera d'intriga i misteri nequitos i atractiva per animar el lector a arribar al desenllaç.

Serà l'aprenent d'artista Paula la que mourà i remourà l'agitada vida del protagonista des que l'acull a la seva arribada a Barcelona. Ella l'introduirà en un grup d'amics joves i sense complexos de cap mena que preparen el seu futur en una ciutat dura i depressiva per a qualsevol foraster. I ell s'enamorarà perdudament d'aquesta artista que se'n va una temporada a Londres. L'art tindrà més força que l'amor per aconseguir que David Seguí s'espolsi el sentiment de culpabilitat i pugui redreçar la seva vida. Un final sorprenent d'una novel·la que confirma la maduresa narrativa de Joan Pons. *

fa volar

Viatges

El dia perfecte d'un naturalista

Marta Monedero

L' autor britànic Peter Fleming (germà d'Ian, el creador de la saga de James Bond) deia fa anys que "el problema dels viatges és que són fàcils de fer però difícils de justificar". En el cas del zòleg George B. Schaller (Berlín, 1933), les investigacions del qual són venerades per tots els biòlegs de camp, els motius són inexcusables. N'hi ha prou amb conèixer el compromís i la inesgotable capacitat d'admiració d'aquest naturalista excepcional per adonar-nos que som davant d'un aventurer de conviccions fermes que escenifica l'esperit romàntic i ecològic.

Considerat l'últim gran conservacionista del segle XX, Schaller recull a l'estimulant *Un naturalista y otras bestias* les peripècies de cinc dècades d'estudi de tota mena d'animals als indrets més remots. El jaguar del Pantanal al Brasil, l'ovella blava de l'Himàlaia, el tigre de Bengala, el lleó del mític Serengeti ("àvids d'esperança i alimentats pels nostres somnis, trobem allò que busquem al Serengeti. Almenys un cop a la vida hauríem d'anar en peregrinació a un paratge natural per delectar-nos amb els seus prodigis i descobrir un passat bucòlic que gairebé ha desaparegut") o l'insòlit lleopard de les neus al Nepal, al costat de Peter Matthiessen, un altre naturalista nord-americà de primera, autor d'*El lleopard de les neus* i *El fin de la Tierra*, dues obres tan belles com imprescindibles de la narrativa de viatges.

Schaller i Matthiessen comparteixen ideari. Els seus escrits evocuen hores de fred polar, malalties tropicals i esperes inacabables amb un minuciós detallisme, una mirada intel·ligent i un sentit de l'humor subtil. Schaller, a més, va ser pioner en l'estudi del goril·la de muntanya. Ell va inspirar Dian Fossey. Curiosament, per a tots dos, un dia perfecte consisteix a passar-se sis hores quietes dalt d'un arbre entomant la pluja per contemplar la còpula de dos exemplars de goril·la, uns primats que esdevenen part fonamental de l'herència humana.

El supermercat de la selva

De prosa polida, rigorosa i amena, amb reflexions prou gràfiques com la comparació de la selva amb la farmàcia i el supermercat més gran de la natura, l'obra de George B. Schaller vola amb solidesa en els capítols dedicats a les aus, però s'eleva amb una poderosa alenada quan mimetitzava les històries centrades en les bèsties grosses, com ara la dependència dels óssos panda del bambú. "L'evolució no ha donat opcions al panda [...], el bambú l'ha privat del seu vigor innovador condemnant-lo a una dependència ecològica que no té alternativa. Per al panda, no hi ha res més: la seva espècie està encadenada al poder impassible del bambú".

Un altre valor d'*Un naturalista y otras bestias* és que amplia el seu camp d'interès a la cultura humana dels ecosistemes menys coneguts sense deixar de banda un sostingut alè conservacionista. Schaller defensa la identitat de les reserves naturals més enllà dels valors crematístics dels governs i de les multinacionals. Imprescindible. *

El mític Buffalo Bill i, a la dreta, l'indi Red Shirt, exemplifiquen la lluita entre indis i americans tants cops vista als 'westerns'

EDICIONES PÀMIES

la negra a l'estil d'*El fulcò maltès* a la catalana d'un periodista del *Brusi*, Pol Vidal, que investigará el cas del rapte de la filla secreta del sioux Crazy Horse. El periodista es convertirà en investigador a l'americana i l'obra, en una ficció policíaca.

Una barreja de mite i creació, de ficció i realitat, i dels millors ingredients de la novel·la històrica clàssica, d'arrel i tradició catalana, és clar, i del thriller més actual, que ens transporta a l'imaginari d'un món que mai no ha existit. Pura invenció, basada en uns fets reals o que van succeir en el seu moment però de manera diferent.

Ho diu Franz Kafka al seu conte *El desig de ser un indi*: "Si pogués ser un indi, ara mateix, i sobre un cavall a galop tirat, amb el cos inclinat i suspès a l'aire, estremint-me sobre el terra oscil·lant, fins deixar els esperons, ja que no tenia esperons, fins tirar les regnes, ja que no tenia regnes, només veient davant meu un paisatge com una praderia segada, ja sense el coll i sense el cap del cavall".

Com m'agradaria ser un indi. *

Un naturalista y otras bestias
 Autor: **George B. Schaller**
 Traducció: **Rosa Pérez**
 Editorial: **Altaïr Barcelona, 2010**
 Pàgines: **288**
 Preu: **21 euros**

Gossos de pluja
 Autor: **Joan Pons**
 Editorial: **El Gall Editor Pollença, 2010**
 Pàgines: **169**
 Preu: **14 euros**

Joan Pons ha presentat una novel·la sobre el sentiment de culpa

